

มีหนุ่มคนหนึ่ง เขาอยากจะเป็นนักฟันดาบที่เก่งกาจ เขาไปหาอาจารย์สอนฟันดาบ ให้ช่วยสอนเขาให้เป็นนักฟันดาบ เขาถามอาจารย์ว่า จะใช้เวลาสักกี่ปี อาจารย์ ตอบว่า ประมาณ 7 ปี เขาซักจะรอนเร เพราะว่า 7 ปี นั้นมันเป็นเวลาที่มีใช้น้อย ฉะนั้น เขาขอร้องใหม่ ว่า เขาจะพยายาม ให้สุดฝีมือ สุดความสามารถ ในการศึกษา ฝึกฝน ทั้งกำลังกาย กำลังใจ ทั้งหมด ถ้าเป็นเช่นนี้ จะใช้เวลาสักกี่ปี อาจารย์ก็บอกว่า "ถ้าอย่างนั้น ต้องใช้เวลาสัก 14 ปี" แทนที่จะเป็น 7 ปี กลายเป็น 14 ปี

หนุ่มคนนั้นก็โอดครวญขึ้นมาว่า บิดาของเขาแก่มากแล้ว จะตายอยู่รอมร่อแล้ว เขาจะพยายามอย่างยิ่ง ให้บิดาของเขาได้เห็นฝีมือฟันดาบของเขาก่อนตาย เขาจะแสดงฝีมือฟันดาบของเขา ให้บิดาของเขาชมให้เป็นที่ชื่นใจแก่บิดา เขาจะพยายาม อย่างยิ่งที่จะแสดงความสามารถให้ทันสนองคุณของบิดา จะต้องใช้เวลาสักเท่าไร ขอให้อาจารย์ ช่วยคิดดูให้ดีๆ

ท่านอาจารย์ก็บอกว่า "ถ้าอย่างนั้นต้อง 21 ปี" นั้นมันเป็นอย่างไร ขอให้คิดดู แทนที่จะลดลงมา มันกลายเป็นเพิ่มขึ้นเป็น 21 ปี หนุ่มคนนั้นจะเล่นงานอาจารย์ อย่างไรไม่ได้ เพราะเป็นอาจารย์ จะทำอย่างอื่นก็ไม่ถูก นึกไม่ออก เพราะไม่มีใครจะเป็นอาจารย์สอนฟันดาบให้ดีกว่านี้ ซึ่งเป็นอาจารย์ของประเทศ ดังนั้น เขาก็ซังกะตาย อยู่ไปกะอาจารย์ ด้วยไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรดีนั่นเอง

หลายวันต่อมา อาจารย์ก็ใช้คนคนนี้ แทนที่จะเรียกไปสอนให้ใช้ดาบ ฟันดาบ กลับให้ทำครัว ให้ทำงานในครัว ให้ตัดน้ำผ้าฟืน หรืออะไรก็แล้วแต่ ที่เรียกว่า ต้องทำงานในครัว

หลายวันล่วงมา วันหนึ่งอาจารย์ผลุนผลันเข้าไปในครัวด้วยดาบสองมือ ฟันหนุ่มคน นี้ ทั้งๆ ที่ยังไม่รู้สึกตัว อุตลุดเป็นการใหญ่ เขาก็ต้องต่อสู้ ไปตามเรื่องตามราว ของเขา ตามที่เขาจะสู้ได้ โดยใช้อะไรแทนดาบ หรือด้วยมือเปล่าๆ หรืออะไรก็สุดแท้ สามสามอึดใจแล้วก็เลิกกัน อาจารย์ก็กลับไป แล้วต่อมาอีกหลายวัน เขาก็ถูกเข้าโดยวิธีนี้อีก และมีบ่อยๆ อย่างนี้เรื่อยไป ไม่กี่ครั้งเขาก็กลายเป็นนักฟันดาบขึ้นมาได้ โดยไม่รู้สึกตัว จนกระทั่งอาจารย์บอกว่า กลับบ้านได้ คือจบหลักสูตรแล้ว และปรากฏว่า ต่อมาหนุ่มคนนี้ก็ เป็นนักดาบมือชื่อของประเทศญี่ปุ่นไป

นิทานของเขาก็จบ

ท่านลองคิดดูว่า นิทานเรื่องนี้ สอนว่าอย่างไร? ตอบสั้นๆ ที่สุดก็คือว่า การทำอะไร ด้วยความ ยึดมั่น ถือมั่น ว่าตัวตน ว่าของของตนนั้น ใช้ไม่ได้ ไม่มีทางที่จะเป็น ผลดีเลย คือ ถ้าหนุ่มคนนี้ยังคิดว่า กูจะดี กูจะเด่น อยู่ละก็ มีตัวกู เข้ามาฝึก เป็นตัวกู ที่ใหญ่เอากการ อยู่เหมือนกัน ทีนี้ ถ้ายังจะทำให้ดีที่ สุด กูจะทำให้เก่ง

ที่สุด ให้เร็วที่สุด อย่างนี้ด้วยแล้ว ไข้ตัวกู มันทิ้งขยายโตออกไปอีก ถ้ายิ่งจะให้ทันบิดาเห็น บิดาแก่มากจะตายแล้ว ตัวกูมันทิ้งพองมากออกไปอีก มันทิ้งเร่งร้อนออกไปอีก อย่างนี้จิตไม่เป็นสมาธิได้ จิตเต็มอัดอยู่ด้วยตัวกู กลัดกลุ้มไปด้วยตัวกูของกู ไม่เป็นจิตว่าง ไม่เป็นตัวสติปัญญาอยู่ในจิต ไม่สามารถจะมีสมรรถภาพเดิมแท้ของจิตออกมาได้ เพราะมัน กลัดกลุ้มอยู่ด้วยอุปาทาน ว่า ตัวกูของกู หรือ ความเห็นแก่ตัวนี้ มันเลยไม่เฉียบแหลม ไม่ว่องไว ไม่ active อะไรหมด

ฉะนั้น ถ้าขึ้นทำไปอย่างนี้จริงๆ แล้ว จะต้องใช้เวลา 7 ปี หรือว่า 14 ปี หรือว่า 21 ปีจริงๆขณะที่เขาอยู่ในครั้งนั้น เขาไม่มีความรู้สึก ว่า ตัวกู ของกู กูจะเอาใน 7 ปี หรือจะให้ทันบิดาเห็น อย่างนี้ไม่มีเลย กำลังเป็นจิตที่ว่างอยู่ ถึงแม้ว่าอาจารย์จะผลุนผลัน เข้าไปในลักษณะอย่างไร ปฏิภาณของจิตว่าง หรือ จิตเดิมแท้ นี้ ก็มีมากพอที่จะต่อสู้ออกไปอย่างถูกต้องได้ มันเป็นการเรียกกริ่งขึ้นมา หรือ ปลุกขึ้นมาจากหลับ ปลุกจิตอันนี้ขึ้นมาจากหลับ ตามวิธีของอาจารย์ที่เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ มาเป็นจิตที่เบิกบานเต็มที่ ซึ่งต่อไปก็เอาไปใช้ได้เลย เขาจึงเป็นผู้สำเร็จหลักสูตรโดยวิธีประหลาดนั้น ภายในไม่ถึง 7 ปี หรือ ภายในไม่ถึงปี อย่างนี้เป็นต้น

เกี่ยวกับข้อนี้ อยากจะให้ท่านครูบาอาจารย์ สนใจที่จะนึกดูว่า ความรู้สึกที่เป็น ตัวตน หรือเป็นของตนนั้น อยู่ที่ตรงไหน? เหมือนอย่างว่า เราจะยิงปืน หรือ ยิงธนู หรือว่า ขว้างแม่เหล็ก ในการกีฬาขว้างแม่เหล็ก ถ้าจิตของผู้ขว้าง มีความรู้สึกเป็นตัวกูของกู เป็นชื่อเสียงของกู ชื่อเสียงของโรงเรียนของกู ของมหาวิทยาลัยของกู รัวอยู่ในใจแล้ว ไม่มีวันที่จะ ขว้างแม่เหล็ก หรือขว้างลูกได้ มันสั้นระรัว อยู่ด้วยตัวกู หรือของกูนี้ ทั้งนั้น ที่ถูกนั้นเมื่อมีความตั้งใจถูกต้อง ที่จะทำเพื่อเกียรติยศ ชื่อเสียง ของโรงเรียน หรือของอะไรก็ตามแล้ว เขาต้องล้มหมด ล้มแม้แต่ตัวกู โรงเรียนของกู มหาวิทยาลัยของกู เหลืออยู่แต่สติปัญญา และ สติสัมปชัญญะ ที่จะขว้างด้วยอำนาจสมาธิ เท่านั้น คือพูดตรงๆ ก็ว่า ขณะนั้นมีแต่จิตที่เป็นสมาธิกับสติปัญญาเท่านั้น ตัวกู ของกู ไม่มีเลย มันจึงเป็นจิตเดิม เป็นจิตตามสภาพจิต เมื่อไม่ไม่สิ้น ใจไม่สิ้น ประสาทไม่สิ้น อะไร ไม่สิ้น ปกติเป็น active ถึงที่สุดแล้วเขาจะขว้างแม่เหล็ก เหมือนอย่างกะ ปาฏิหาริย์ นี้ขอให้เข้าใจอย่างนี้

หรือว่าในการจัดดอกไม้ในแจกัน คนจัดจะต้องทำจิตให้ว่าง จากความเห็นแก่ตัวกู หรือชื่อเสียงของกู ตลอดถึงโรงเรียนของกู หมู่คณะของกู เสียก่อน แล้วเสียบดอกไม้ไปด้วยจิตว่าง จิตบริสุทธิ์ นั้นแหละ คือสติปัญญาล้วนๆ ไม่มีตัวกู ไม่มีของกู เจืออยู่ ก็จะได้แจกันที่สวยงามที่สุด ไม่เคยปรากฏมาแต่ก่อน นี้เขาถือเป็นหลัก ของนิกายเซ็น ฉะนั้น ขอให้สนใจ ในการที่จะทำอะไร หรือมีชีวิตอยู่ด้วยความไม่มีตัวกู ของกู มันทิ้งจำเป็นมาก สำหรับครูบาอาจารย์ ที่จะสอนเด็ก ให้ทำงานฝีมือดี ด้วยจิตใจที่ปกติ ไม่สิ้น ในระบบประสาท ไม่สิ้นในระบบของความคิดนึก หรือว่า เมื่อเด็ก ๆ จะสอบไล่ เมื่อเขารู้สึกตัวอยู่แล้วว่า จะต้องสอบได้แล้ว จะไปมั่วหว่าง กลัวจะสอบตก จะเสียชื่อ จะเสียเวลา ถ้าสอบไม่ได้ จะไปโดดน้ำตาย เป็นต้น จะต้องไปนึกทำไม่นั้นเป็นเรื่องตัวกู ของกู เด็กคนนั้น จะต้องลืมสิ่งเหล่านั้นหมด และลืมแม้กระทั่งตัวเอง คำว่า "ลืมตัวเอง" นี้ถ้าฟังไม่ดีแล้ว ก็จะไม่เข้าใจ แล้วจะรู้สึกเถียงแย้งขึ้นมาว่า เป็นไปไม่ได้ ที่จริงเราลืมตัวเราเองนี้ได้ ในลักษณะ หรือกรณีเช่น

เด็ก ๆ ในขณะที่สอบไล่ นั้น จะต้องลืมหมด แม้กระทั่งตัวเอง เหลืออยู่ในใจ แต่ว่า ปัญหาว่าอย่างไร มีใจความว่าอย่างไร แล้วคำตอบควรจะเป็นอย่างไร ถ้าจิตใจว่างจากตัวกู ว่างจากของกูแล้ว วิชาความรู้ต่างๆ ที่เคยสะสมมาตั้งแต่แรกเรียนนั้นจะมหา พรุ มาทีเดียว ให้เขาพบคำตอบว่า อย่างนั้นอย่างนี้ และถูกต้องที่สุด แต่ถ้าหากกลัดกลุ้ม อยู่ด้วยตัวกู ของกู แล้ว แม้เขาจะเคยเรียนมามากอย่างไร มันก็ไม่มา มันมีอาการ

เหมือนกับลิ้ม นึกไม่ออก นั่นแหละ แล้วมันจะระส่ำระสาย กระสับกระส่าย รวนเรไปหมด ก็เลยตอบไม่ได้ดี ถ้าตอบได้ด้วยจิตว่างนี้ จะได้ที่หนึ่ง หรือ ยิ่งกว่าที่หนึ่ง เสียอีก

ฉะนั้น เขาจึงมีการสอนมาก ในเรื่องที่ว่า อย่าทำจิต ที่สั่นระรัว ด้วยตัวกู ของกู เพราะว่า การทำอย่าง นั้น ยิ่งจะให้เร็ว มันจะ ยิ่งช้าที่สุด ตามชื่อของนิทานว่า "ยิ่งให้เร็ว มันยิ่งช้า" หรือ ที่เราจะพูดว่า จะเอาให้ได้ มันยิ่งจะไม่ได้เลย หรือว่า จะไม่เอาอะไรเลย มันยิ่งจะ ได้มาหมด คือ ไม่มีตัวเรา ที่จะเอาอะไรเลยแล้ว มัน จะได้มาหมด